

Iwona Chrzanowska

Lublin - Stare Miasto. Blok X. Trybunał (d. Ratusz Miejski)

Informator Archeologiczny : badania 20, 225-226

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRAKÓW - Stare Miasto	patrz
KRAKÓW - Wawel	wczesne średniowiecze
KRAKÓW - Świerzyńiec	
KOŁOBRZEG - Stare Miasto	patrz
woj. koszalińskie	późne średniowiecze
LEŚNO, gm. Brusy	patrz
woj. bydgoskie	wczesne średniowiecze
Stanowisko 20	
LUBLIN - Stare Miasto	patrz
Blok VII	późne średniowiecze
LUBLIN - Stare Miasto	PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Blok X	Pracownia Archeologiczno-Konserwator-
Trybunał /d. Ratusz Miejski/	ska
	Oddział w Lublinie

Badania prowadziła mgr Iwona Chrzanowska. Finansował Zarząd Rewaloryzacji Zabytkowego Zespołu Miasta Lublina. Trzeci sezon badań. Dawny ratusz miejski /XIV-XX w./

Kontynuowano badanie wykopaliskowe wewnątrz obiektu. Odsłonięto zewnętrzny, północno-wschodni narożnik ratusza gotyckiego, wzmocniony przyporą ukośną /wykop IX/. Przypora ta została częściowo zniszczona /ucięta/ przez mur nowego, renesansowego ratusza. Posadowiona jest w lessie na głębokości 3,8 m. Zarejestrowano tu także warstwy kulturowe na zewnątrz starego ratusza, ustalając poziom miasta przedlokacyjnego na 2,7 m poniżej obecnego poziomu pomieszczeń parteru, tj. 193,60 m npm. Odsłonięto również fragmenty przepalonych i zmarszczonego belek drewnianych, będących prawdopodobnie fragmentem jednego z kramów, które otaczały ratusz. Repliky tych zabudowań znaleziono na głębokości 2,2 m w warstwie z ceramiką datowaną na XIV/XV-XV w. Poziom rynku średniowiecznego znajduje się na głębokości 2 m /wykop IX/ i 2,3 m /wykop X/.

Po poszerzeniu sondażowego wykopu nr VIII odsłonięto wewnątrz narożnika ratusza z wykopu nr IX. Odkryto tu fragment ukośnej przypory starszej fazy budowlanej ratusza gotyckiego, obudowanej od zewnątrz murem i przyporą ukośną widoczną w wykopie nr IX.

Poszerzono również sondażowy wykop nr X, w którym odsłonięto północno-zachodni narożnik ratusza gotyckiego z przyporą prostą. Mur kamienny, jednorodny, posadowiony był na głębokości 4,32 m. Do ściany zachodniej /frontowej/ ratusza gotyckiego dostawiony był mur kamienny /nr 4/ o niesbyt czytelnym przeznaczeniu, z jednej strony zniszczony przez mur wieży ratusza renesansowego, z drugiej przez późniejszą piwnicę. Na głębokości 2,2 m /od poziomu parteru/ zarejestrowano ślady pożaru, z fragmentami okopconych dachówek glinianych i ceramiką datującą tę warstwę na XIV/XV - XV wiek.

W pierwszym trakcie budynku, utworzonym poprzez zabudowę zewnętrznych reprezentacyjnych schodów renesansowych, prowadzących do wieży, na I piętro ratusza, założono wykop XVI. Po zabudowaniu schodów uzyskane pomieszczenia wykorzystano na areszt. W sfinalizowanym tu wykopie, na głębokości 0,9 m odsłonięto fragment posadzki ceglanej, łączonej zaprawą wapienno-piaskową na podsypce z piasku. Odsłonięto również fragment ścianki działowej dzielącej przestrzeń pod schodami na małą celę.

Założono również wykopy badawcze w I kondygnacji piwnic /wykopy nr XVII-XXII/. Niestety, w żadnym z pomieszczeń piwnicznych nie zachowały się warstwy czy poziomy kulturowe, mimo iż piwnice użytkowane były dość intensywnie /szynk ratusza/. Zdokumentowano tam jedynie współczesną warstwę miazły węglowej, zalegającej na calcowej warstwie lessu. Świadczy to o niwelowaniu narosłych warstw i o wyrównywaniu poziomu piwnic.

Przy wschodniej /tylnej/ ścianie ratusza, w zasypanej gruzem i węglem piwnicy założono wykop nr XVII. Słokalizowano go na osi budynku. Odsłonięto tu dolne partie murów ratusza gotyckiego /z dwóch faz jego rozbudowy/. Mury starszej fazy budowlanej ratusza zniszczone zostały w czasie późniejszej rozbudowy. W miejscu tym młodsze mury gotyckie tworzą wejście, które usytuowane było w tylnej ścianie ratusza i prowadziło prawdopodobnie do pomieszczeń szczytowych, znajdującego się w przekazów środkowych w tej partii budynku.

Materiały znajdują się w PAK PKZ O/Lublin.

Był to ostatni sezon badań. Badania nie będą kontynuowane.

ŁĘCZYCA, ul. Waryńskiego 6
woj. płockie

patrz
późne średniowiecze

ŁOWICZ
Rynek Kościuski
woj. skierniewickie
Stanowisko 11

patrz
późne średniowiecze

MIKORZYCE, gm. Bełchatów
woj. piotrkowskie

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Piotrkowie Trybunalskim

Badania prowadzili doc.dr hab. Leszek Kajzer /autor sprawozdania/ i student archeologii Uniwersytetu Łódzkiego Miłod Gózdalski. Finansował MKZ w Piotrkowie Trybunalskim. Pierwszy sezon badań. Murowany dwór obrony Poraitów-Mikorskich z około 1600 r.

Dwór w Mikorzycach stanowił dotąd przedmiot zainteresowania historyków i historyków sztuki. Jego podstawowy pomiar wykonał w 1949 r. prof. Adam J. Miłobędzki i od tego czasu nie prowadzono tu żadnych prac terenowych. Jest to odkryta i już nieczytelna ceglana ruina, ulokowana na kopcu o średnicy około 25 m, do dziś otoczona wodami fosy. Celem badań było określenie chronologii wzniesienia dworu, odczytanie jego planu, a także zbadanie nawarstwień ziemnych kopca i sprawdzenie, czy obiekt murowany został ulokowany na miejscu starszej siedziby obronnej.

Wykonano 5 wykopów archeologicznych o łącznej powierzchni 20 m² i orientacyjnej kubaturze 50 m³, sporządzono dokumentację rysunkową i fotograficzną /wraz z pomiarami cegieł/, zgromadzono blisko 1000 przedmiotów zabytkowych, głównie ceramiki naczyńowej, szkła okiennego i naczyńowego oraz kości zwierzęcych.

Stwierdzono, że dwór w Mikorzycach był podpiwniczonym ceglany budynkiem /wzniesionym na fundamencie z eratyków/ o wymiarze 128 x 20,5 m z dużym, jednoprzestrzennym ryzalitem /o wymiarze 6,5 x 16,0 m/ od strony zachodniej. Opisany plan powstał w czasie jednej akcji budowlanej, w okresie zaniku średniowiecznych tradycji murarskich. Wzniesienie go na wyspie, otoczonej wodami fosy, przemawia za charakterem obronnym, choć była to przede wszystkim rezydencja Mikorskich. Wstępna analiza zabytków pozwala datować jego funkcjonowanie na lata od przełomu XVI/XVII w. do XVIII w. Sądzić należy, że był to pierwszy budynek wzniesiony na kopcu w Mikorzycach.

Mimo odczytania rzutu założenia badania powinny być dokończone. Zabytki znajdują się w opracowywaniu w Katedrze Archeologii UŁ, dokumentacja w archiwum MKZ w Piotrkowie Trybunalskim.